MS

Hoogwaardige technologie, dreiging of uitdaging?

Meer en meer wordt de gevechtskracht van een eigentijdse krijgsmacht bepaald door de materiële middelen. Daarbij vervult de mens een nog steeds onmisbare rol. Die rol wordt weliswaar in kwantitatieve zin aanzienlijk geringer, doch neemt in kwalitatieve zin toe.

Het lijkt niet onrealistisch te stellen dat de dreiging, op basis waarvan de personele en materiële behoefte wordt bepaald, voor een substantieel deel afhangt van de technologische ontwikkelingen die dan ook vaak als een technologische dreiging zijn te omschrijven. Het ligt derhalve voor de hand dat binnen de Defensieorganisatie aan technologie de nodige aandacht wordt geschonken; zij vormt ook een logische, eerste schakel in het totale proces van de materieelkeuze.

In zijn nota aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 11 februari 1986 belicht de staatssecretaris van defensie zijn visie over de wijze waarop Defensie een optimale afstemming denkt te bereiken tussen de toekomstige materieelplannen, de potentiële mogelijkheden van wetenschappelijk onderzoek te zamen met technologische ontwikkeling èn de mogelijkheden van het Nederlandse bedrijfsleven om nieuwe technologieën toe te passen bij het produceren van defensiematerieel.

De sterke stijging van de kosten van onderzoek, ontwikkeling en produktie van complexe wapensystemen dwingt tot internationale samenwerking van zowel overheden als industrieën. De resultaten van het onderzoek van de Commissie van „wijze mannen" onder leiding van oud-minister Vredeling wijzen ook duidelijk in die richting. Tot nu toe zijn evenwel de internationale samenwerkingsprojecten niet bijster succesvol geweest. Destijds heeft het Tornado-project door de enorme kostenexplosie het klimaat voor samenwerking zeker niet verbeterd. Evenmin geven de jongste ontwikkelingen ten aanzien van de toekomstige generatie helikopters reden tot juichen.

Behalve internationale samenwerking op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en produktie begint de discussie over de (internationale) verdeling van operationele taken tussen NAVO-partners op gang te komen. De recente publikatie van professor Volten in zijn Clingendael-cahier „Voor hetzelfde geld méér defensie" is daaraan, althans voor wat betreft de nationale discussie, voor een belangrijk deel debet. Het lijkt overigens, bijna veertig jaar na de oprichting van de NAVO, zeker nuttig zich eens te bezinnen op een rationelere taakverdeling; een taakverdeling die dáárom in dit editoriaal wordt aangesneden omdat zij het toepassingsgebied van „high tech" aanmerkelijk verkleint en daarmee een gerichtere en beperktere inspanning vergt.

Een consequentie die, sprekend over technologie, in het kader van onderzoek en ontwikkeling veelal wordt onderbelicht is de invloed van nieuwe, hoogwaardige technologie („high tech") op doctrines en logistiek. Gelet op de strekking van het artikel over Defensie, technologie en beleid in deze aflevering lijkt het ons gewenst de consequenties ten aanzien van doctrine en logistiek wat nader te belichten.

In het editoriaal van april jl. hebben wij reeds gewezen op de overheersende rol van de moderne technologie in onze krijgsmacht, met als gevolg daarvan een steeds groter beroep op kennis en kunde van zowel de bedienaar als de onderhoudstechnicus.

Ook de doctrines hebben evenwel een rol van niet te verwaarlozen betekenis. Zo zijn de voorbeelden uit de krijgsgeschiedenis legio om aan te tonen dat men zich ten aanzien daarvan dikwijls prepareert

op de „vorige oorlog". Sprekend over doctrines moet allereerst worden vastgesteld dat deze aan niveaus zijn gebonden. Zowel op strategisch, tactisch als gebruikersniveau zien wij consequenties. Strategisch valt onder meer te denken aan de operationele en materiële gevolgen van het reduceren van de waarschuwingstijd door de invoering van Awacs. Tactisch bijvoorbeeld aan de mogelijkheid op te treden met de „gespreide batterij" door de invoering van geautomatiseerde hulpmiddelen voor de vuursteun. Op gebruikersniveau blijkt dat aan het opleidingsniveau van de bedienaar aanmerkelijk hogere eisen worden gesteld, wil het maximale rendement worden verkregen uit bijvoorbeeld geavanceerde doelacquisitie- en richtapparatuur.

Kortom, het is noodzakelijk dat continu de bestaande doctrines integraal worden geëvalueerd teneinde het totale materieelcomplex, bestaande uit een sterk onderling gerelateerde hoeveelheid moderne wapensystemen met „high tech"-karakteristieken efficiënt en effectief te kunnen gebruiken en in stand te houden. De verhouding tussen het aantal militairen in typische gevechtsfuncties zal dalen ten gunste van het aantal in ondersteunende functies, met name in het onderhoudsproces. Door de sterke stijging van de effectiviteit per wapensysteem zal die verschuiving van direct naar indirect personeel toch resulteren in een verhoging van de gevechtskracht, zij het dat aan de kwaliteit van het personeel (direct en indirect) bij voortduring hogere eisen worden gesteld. De moderne apparatuur zal een maximaal appèl doen op het denken en doen van al het betrokken personeel. Zij zal ook voor een belangrijk deel het „gezicht" van de krijgsmacht bepalen. Zij kan daarmee een belangrijke „behoudpremie", zo niet een trekpleister zijn voor de werving.

Zoals bij de reductie van het burgerpersoneel bij de overheid (inbegrepen Defensie) de slogan „met minder meer" werd gebezigd zal dat ook hier gelden, zij het dat voor de betere kwaliteit ook zal moeten worden betaald! Direct, in de vorm van salarissen, en indirect, in de vorm van (betere) opleidingen. Dat ten gevolge hiervan de uitgaven voor „burger- en militair personeel" zullen stijgen, is een niet onaannemelijke consequentie van het streven naar een juiste balans tussen de invoering van nieuwe technologieën en de benutting daarvan door andere doctrines en hoger gekwalificeerd personeel! De (politieke) leiding zal deze gevolgtrekking moeten verdisconteren bij het maken van de plannen voor de komende tien jaren.

Resumerend ... Wij zullen ons moeten realiseren — ook al in het kader van de internationale (materieel)samenwerking — dat toepassing van hoogwaardige technologie een „must" is voor een geloofwaardige gevechtskracht. Dat „high tech"-middelen een uitdaging vormen met een enorme uitstraling naar het gehele personeel, niet alleen bij het „voorzien in" en bij het „instandhoudingsproces" maar vooral bij de inzet en het gebruik ervan. Maar óók dat de financiële, wervings- en opleidingsconsequenties hiervan zich in alle sectoren zullen doen gevoelen!

Hoogwaardige technologie: een „bedreiging"? ... wellicht; een „uitdaging"? ... zéker!

